

Kristus nade vším (Ko 1,13–19)

Texty na tento týden

Gn 1,26.27; Ko 1,13–19; J 1,1–3; Ef 1,22; 1K 12,12–27; 1K 4,9; Ř 6,3.4

Úvodní text

„On [Kristus] je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho.“ (Ko 1,15–17)

Tento týden budeme pokračovat v uvažování o tématech Listu Koloským (viz 1. a 2. lekce). V 2. lekci (část na čtvrtek) jsme viděli, jak se Pavel modlí za věřící v Kolosách a prosí je, aby žili způsobem, který se líbí Bohu (Ko 1,9–12). Ve verších 12 a 13 staví do protikladu dvě říše: království světla a království tmy. My máme účast „na dědictví svatých ve světle“ (Ko 1,12), protože Kristus nás „vysvobodil z moci tmy“ (Ko 1,13). Bůh Otec udělal všechno pro to, abychom měli účast na věčném dědictví říše světla. Nejenže nás „vysvobodil z moci tmy“, on nás také „přenesl do království svého milovaného Syna. V něm máme vykoupení a odpuštění hříchů“ (Ko 1,13.14).

Jinými slovy, v osobě Ježíše, který je zároveň Bohem, naším Stvořitelem, máme vykoupení. On za nás vybojoval naše vykoupení a my je máme vírou přijmout.

Tento týden se podíváme na jedno z nejucelenějších a nejvznešenějších prohlášení o Ježíši v Novém zákoně. Co znamená, že Ježíš je „obraz Boha neviditelného“, a zároveň je „prvorozený všeho stvoření“ (Ko 1,15)?

Osnova lekce

Od této lekce se naše pozornost zaměří na Pavlův dopis Koloským. Při studiu na tento týden se budeme věnovat jednomu z nejvznešenějších textů o Ježíši Kristu v Novém zákoně, který nacházíme v Ko 1,13–19. Prozkoumáme, co to znamená, že Ježíš je obrazem neviditelného Boha, Stvořitelem a hlavou církve.

- Ko 1,15: Kristus jako dokonalý obraz neviditelného Boha (neděle)
- Ko 1,15–17: Kristus jako „prvorozený všeho stvoření“ a původce všeho (pondělí)
- Ko 1,18: Kristus jako hlava církve, která je jeho tělem (úterý)
- Ko 1,18: Kristus jako „počátek“ a „prvorozený z mrtvých“ (středa)
- Ko 1,19.20: Smíření všeho díky Kristově oběti (čtvrtek)

OBRAZ NEVIDITELNÉHO BOHA

On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření... (Ko 1,15)

¹Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ²To bylo na počátku u Boha. [...]

¹⁴A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. [...] ¹⁸Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl. (J 1,1.2.14.18)

Kdo vidí mne, vidí Otce. (J 14,9b)

Osobní studium

Když se podíváme do zrcadla nebo na fotografii, vidíme svůj vlastní obraz. Je to však jen plochý, dvourozměrný obraz. V některých ohledech poskytuje jasnější představu socha, ale i ta stále zaostává za živou, dýčající realitou. Biblický koncept obrazu, přestože se někdy odkazuje i na méně výstižná zobrazení, naznačuje něco mnohem hlubšího.

Pokus se shrnout různé významy slova „obraz“ v těchto verších. Jak se mohou lišit od popisu Ježíše jako obrazu Boha? Gn 1,26.27; Gn 5,3; 1K 15,49; 2K 3,18; Žd 10,1

Lidé byli stvořeni tak, aby se co nejvíce podobali Bohu. Přesto zrcadlí Boží obraz pouze částečně a tento obraz je poškozen hříchem. Ježíš nám však umožňuje „vidět“ neviditelného Boha. Ježíš řekl: „Kdo vidí mne, vidí Otce“ (J 14,9). On je nejen „odlesk

Boží slávy a výraz Boží podstaty“ (Žd 1,3). Ježíš je Boží myšlenka, která se stala slyšitelnou, a Boží charakter, který se stal viditelným.

Přečti si Mt 11,27 a J 1,1.2.14.18. Proč má Ježíš jedinečnou schopnost zjevit Otce?

Všimněme si i jiných způsobů, jakými Ježíš popsal svůj vztah k Bohu Otci:

„Můj Otec pracuje bez přestání, proto i já pracuji“ (J 5,17).

„Já a Otec jsme jedno“ (J 10,30).

„Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“ (J 14,6).

Důležitá je i skutečnost, že Ježíš o sobě mluvil v absolutním smyslu, když se označil Božím jménem „JSEM, KTERÝ JSEM“ (viz Ex 3,14):

„Já jsem chléb života“ (J 6,35), „Já jsem světlo světa“ (J 8,12), „Já jsem dobrý pastýř“ (J 10,11.14), „Já jsem vzkříšení a život“ (J 11,25), „Já jsem v Otci a Otec je ve mně“ (J 14,11), „Než se Abraham narodil, já jsem“ (J 8,58).

Aplikace

Pokud by Ježíš byl někým jiným než samotným Bohem, Otec by vlastně jen poslal nějakou stvořenou bytost, aby za nás zemřela. Proč se to tak radikálně a zásadně liší od situace, kdy za nás v osobě Krista zemřel samotný Bůh?

„PRVOROZENÝ VŠEHO STVOŘENÍ“

¹⁵On je obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření, ¹⁶neboť v něm bylo stvořeno všechno na nebi i na zemi – svět viditelný i neviditelný; jak nebeské trůny, tak i panstva, vlády a mocnosti – a všechno je stvořeno skrze něho a pro něho. ¹⁷On předchází všechno, všechno v něm spočívá. (Ko 1,15–17)

Osobní studium

V Novém zákoně se pojmy „prvorozený“ a „jednorozený“ téměř vždy vztahují na Ježíše (viz L 2,7; Ř 8,29; Žd 1,6; Zj 1,5; J 1,14.18). V Listu Koloským se o Ježíši dvakrát mluví jako o prvorozeném („prvorozený všeho stvoření“, Ko 1,15, a „prvorozený z mrtvých“, Ko 1,18). Nemusí to však nutně znamenat toho, kdo se narodil chronologicky jako první. Biblický koncept „prvorozeného“ zdůrazňuje zvláštní vztah, který má syn ke svému otci bez ohledu na pořadí narození. Existují totiž případy, kdy právě mladší synové hrají důležitější roli – vzpomeňme alespoň Izáka, Jáka a Josefa.

David, ačkoli byl nejmladší z osmi synů, byl pomazán za krále (1S 16,10–13) a prostřednictvím žalmisty Bůh řekl: „... a já ho učiním prvorozeným, nejvyšším nad králi země“ (Ž 89,28). Mojžíšovi zase říká: „Izrael je můj prvorozený syn“ (Ex 4,22). V tomto smyslu tedy výraz „prvorozený“ znamená především důležitost, jedinečnost a výjimečnost.

Co má Pavel na mysli, když v úvodních verších Ko 1,15–17 píše, že je Ježíš „prvorozený všeho stvoření“?

Pavel zjevně nechce naznačit, že Ježíš byl prvním, kdo byl stvořen. Ve skutečnosti

tuto možnost kategoricky vylučuje, když zdůrazňuje, že právě Ježíš stvořil všechno. „Všechno“ bylo stvořeno „v něm“, „skrze něho a pro něho“ (Ko 1,16). Ježíš je zde jednoznačně označen jako ten, jehož prostřednictvím Bůh uskutečnil proces stvoření (viz také Ef 3,9; J 1,1–3; Zj 4,11).

Pavlovo prohlášení je velmi komplexní. „Všechno“ znamená opravdu všechno – prostorově (nebe a země), ontologicky (viditelné i neviditelné) a funkčně (trůny, panstva, vlády a mocnosti). Poslední dva pojmy se obvykle vztahují na andělské bytosti (viz Ef 3,10; 6,12). Jako by se chtěl ujistit, že nebude špatně pochopen, Pavel také píše, že Ježíš „předchází všechno“ (Ko 1,17). Tento řecký výraz může znamenat přednost ve významnosti i v čase, ale ve všech ostatních případech v Pavlových spisech se vztahuje právě na čas (viz např. 1K 2,7; Ga 1,17 a Ef 1,4).

Další argument, kterým Pavel zdůrazňuje Ježíšovo naprosto výjimečné postavení, je to, že „všechno v něm spočívá“ (Ko 1,17). Řecké slovo (*synistémi*) znamená, že v Ježíši vše „drží pohromadě“, „spojuje se“. Ježíš je sjednocujícím faktorem vesmíru nejen díky své roli Stvořitele, ale také proto, že je Vykupitelem.

Aplikace

Bůh, Stvořitel, za nás zemřel. Co by k tomu mohly přidat naše skutky? Proč je představa, že naše skutky by mohly něco přidat k tomu, co již Kristus pro nás učinil, vlastně rouhání?

HLAVA TĚLA (CÍRKVE)

On jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. (Ko 1,18)

... v něm jste i vy dosáhli plnosti. On je hlavou všech mocností a sil. (Ko 2,10)

²²Všechno podrobil pod jeho nohy a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, ²³kteřá je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest. (Ef 1,22.23)

Osobní studium

Přečti si úvodní verše Ef 1,22.23 a Ko 2,10. Co znamená slovo „hlava“ v těchto textech? Co má Pavel na mysli, když nazývá Ježíše „hlavou církve“ (Ef 5,23)?

„Hlava“ v mnoha jazycích po celém světě odkazuje na vedoucí postavení (například „hlava státu“). Podobné použití nacházíme i v celé Bibli. Všimněme si, jak se slovo „hlava“ používá v následujících verších:

Ex 18,25 – Mojžíš si vybral „muže ze všeho Izraele a ustanovil je za představitele [hlavy] lidu, za správce nad tisíci, sty, padesáti a deseti.“

Dt 28,13 – Pokud budou Izraelité poslouchat Hospodina, On je „učiní hlavou a ne chvostem“.

Iz 7,8 – „Hlavou Aramu je Damašek a hlavou Damašku Resín.“

Oz 2,2 – „Synové judští a synové izraelští budou pospolu shromážděni, ustanoví si jedinou hlavu a vyjdou z této země.“

Mi 3,9 – „Slyšte to, představitelé [hlavy] domu Jákobova, vůdcové izraelského domu.“

1K 11,3 – „.... hlavou každého muže je Kristus...“

Kristus jako hlava církve tedy poskytuje vedení, usměrnění a výživu pro jednotu a růst církve (viz Ko 2,19).

Přečti si 1K 12,12–27. I zde Pavel popisuje církev jako „tělo“. Jaké další aspekty církve vyjadřuje tato metafora?

Tělo nemůže žít bez hlavy. Ale podobně, když je některá část těla zraněna nebo zničena, existence těla se stává mnohem těžší. Často si neuvědomujeme, jak je něco důležité, dokud to neztratíme.

Aplikace

Kdyby ses musel vzdát končetiny nebo oka, co by sis vybral? Co nám tento obraz říká o tom, jak důležitý je každý člověk jako člen církve?

POČÁTEK A PŮVODCE

On jest hlavou těla – totiž církve. On je počátek, prvorozený z mrtvých – takže je to on, jenž má prvenství ve všem. (Ko 1,18)

³*Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? ‘Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom – jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých slavnou mocí svého Otce – i my vstoupili na cestu nového života. (Ř 6,3.4)*

Osobní studium

Jaká je podle Pavla souvislost mezi představou Krista jako „hlavy“ a jako „počátku“ (Ko 1,18)?

V hebrejštině jsou slova pro „hlavu“ (roš) a „počátek“ (rešit) příbuzná. Poprvé se slovo počátek objevuje v Písmu hned v Gn 1,1: „Na počátku [rešit] stvořil Bůh nebe a zemi.“ Ježíš je hlavou lidstva a církve nejen díky svému vtělení, ale také proto, že je Stvořitelem.

V řečtině má slovo „počátek“ (arché) široký význam. V Ko 1,18 se „počátek“ vztahuje na Ježíše jako iniciátora nebo zakladatele církve (Ko 1,18), a je tedy její hlavou, stejně jako je „počátkem“ nebo „původcem“ stvoření.

Ježíš není jen původcem stvoření a církve, ale je také – prostřednictvím svého zmrtvýchvstání (Ř 6,3.4) – zdrojem nového stvoření. Protože odplátou za hřích je smrt, Ježíšovo vítězství nad smrtí ukazuje na dvě skutečnosti: (1) na jeho vítězství nad hříchem a (2) na jeho moc znovu nás stvořit

ke svému obrazu. Toto vše vysvětluje, proč je Ježíš „prvorozený z mrtvých“ (Ko 1,18; o významu slova „prvorozený“ jsme mluvili v části na pondělí). Jeho zmrtvýchvstání je naprosto výjimečné, i když ne první (Mojžíš byl první, a proto následoval spor s ďáblem o jeho tělo [Ju 1,9]). Bez Kristova zmrtvýchvstání by nikdo jiný nemohl být vzkříšen.

V tomto bodě je užitečné stručně si připomenout všechny důvody, které Pavel uvedl pro Ježíšovo výjimečné postavení:

- Je dokonalým projevem neviditelného Boha.
- Je prostředníkem, skrze něhož byly stvořeny všechny věci.
- Existoval přede vším a všechno je sjednoceno v něm.
- Je hlavou církve, která je jeho tělem.
- Je původcem stvoření i nového stvoření.
- Přemohl hřích a smrt, a tak si zasloužil právo vzkřísit všechny, kteří v něj vložili svou důvěru jako ve Spasitele.
- Ježíš vždy existoval, ale nyní, díky svému dílu, získal přední postavení jako hlava lidstva a hlava církve.

Aplikace

Co potřebuješ změnit, aby mohl mít ve tvém životě Kristus opravdu první a nejdůležitější místo?

SMÍŘENÍ VŠECH A VŠEHO

¹⁹Plnost sama se rozhodla v něm přebývat, ²⁰aby skrze něho a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži. (Ko 1,19.20)

Osobní studium

Jak bys charakterizoval smíření, které podle Pavla přichází prostřednictvím kříže? Čeho se podle úvodních veršů týká? (Ko 1,19.20)?

Pavel používá velmi zajímavý řecký výraz k dokončení svého popisu Ježíše a nepřímo odkazuje zpět na Otce, který byl zmíněn v Ko 1,12. Bohu šlo o to, aby v Ježíši přebývala veškerá „plnost“ (Ko 1,19). Čeho se týkala? V druhé kapitole Pavel vysvětluje, že jde o „plnost božství“ (Ko 2,9) Čeho se tato „plnost“ týká? Jan ji označuje jako slávu, kterou „má od Otce jednorozený Syn“, a proto je „plný milosti a pravdy“ (J 1,14).

Na základě našeho úvodního textu má tato „plnost“ velmi široký význam. Zahrnuje Boží věčnost, samostatnou existenci a moc stvořit. A co je nejdůležitější, zdůrazňuje Boží moudrost při vítězství nad hříchem a smrtí tím nejméně představitelným prostředkem – křížem. A tak proměnil tento nejpotupnější předmět ve svědectví o své věčné lásce ke každé stvořené bytosti. „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16).

Jak se mohlo stát, že byl hřích navždy poražen a že všechno bylo smířeno? Odpověď nacházíme v jediné slavné pravdě: Bůh miloval. Bůh miloval vesmír a miloval nás tak moc, že riskoval všechno, aby nás zachránil smrtí Krista na kříži. Řecké slovo pro „svět“ je kosmos a může zahrnovat celý vesmír. Právě toto slovo používá Pavel v kontextu následování Krista: „... stali jsme se divadlem světa [kosmos, vesmír], andělům i lidem“ (1K 4,9). Smíření se tedy týká celého vesmíru.

„Nebe se zármutkem a ohromením hledělo na ukřižovaného Krista. Z rozdrásaných spánků mu tekla krev a na čele měl krvavý pot. [...] Satan a jeho stoupenci se svým vzpurným životem natolik vzdálili souladu s Bohem, že sama Boží přítomnost je pro ně spalujícím ohněm. Sláva Boha, který je láska, je zničena. Na počátku velkého sporu tomu však nerozuměli ani andělé. [...] Po skončení velkého sporu to však už bude jiné. Plán vykoupení bude dokonán a všem stvořeným bytostem bude zjevena Boží povaha. [...] Andělé se tedy mohli při pohledu na Spasitelův kříž radovat. [...] Kristus sám si důsledky oběti na Golgotě plně uvědomoval. S výhledem do budoucnosti na kříži zvolal: „Doknáno jest.“ (DA 760.764; TV 488.491)

Aplikace

Kříž odhaluje Boží lásku nejen k tobě, ale k celému vesmíru. Ve které oblasti svého života – možná v narušeném vztahu, osobním selhání nebo vnitřním zápase – potřebuješ dnes zažít moc smíření?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Muž, který by byl jen člověkem a říkal by věci, které říkal Ježíš, by nemohl hlásat morálku. Buď by to byl blázen – na úrovni člověka, který o sobě říká, že je vajíčko naměkko – nebo by byl zplozencem pekla. Musíme se rozhodnout. Buď tento muž byl a je Syn Boží, nebo je to šílenec či něco ještě horšího. Můžete ho umlčet jako blázna, můžete na něj plivat a zabít ho jako démona; nebo můžete padnout k jeho nohám a nazvat ho Bohem a Pánem. Ale nechodme s nějakými povýšenými nesmysly o tom, že byl velkým učitelem. To nám nenechal na výběr. Neměl to v úmyslu.“ (LEWIS C. S., *Mere Christianity*. New York, Collier Books, 1952, s. 141)

„Otec je veškerá plnost Božství tělesně a je neviditelný zraku smrtelníka. Syn je veškerá plnost Božství, která se projevila. Slovo Boží o něm říká, že je ‚výrazem Boží podstaty‘.“ (Ev 614; Ev 340)

„Kristus je preexistentní a nezávisle existující Boží Syn... Když mluvíme o jeho preexistenci, Kristus pamatuje pradávné věky... Ujišťuje nás, že nikdy nebyla doba, kdy by nebyl v úzkém vztahu s věčným Bohem. [...] Byl Bohu roven, nekonečný a všemohoucí... Je věčný Syn, který má život sám v sobě.“ (Ev 615; Ev 341)

Otázky k rozhovoru

1. Zamyslete se nad otázkou věčného Ježíšova božství. Přemýšlejte o důsledcích celého plánu spasení a významu oběti na kříži, kdyby Ježíš nebyl tím, kým opravdu je: věčným Bohem, který nikdy nebyl stvořen, ale existoval vždy, od věčnosti. Proč je toto učení tak důležité? Co by to znamenalo, kdyby Ježíš ve skutečnosti nebyl věčný, ale byl nějakým způsobem stvořen? Jak důležitá skutečnost se ztrácí při takovém uvažování?
2. Když přemýšlíme o Ježíši, evangeliu a plánu spasení, proč si potřebujeme uvědomovat, že celý vesmír měl zájem o to, co Ježíš udělal? O čem asi vesmírné bytosti přemýšlely, když viděli svého věčného Stvořitele na kříži? Nás myšlenka věčného Stvořitele ohromuje, ale nepadlý vesmír ho znal v jeho věčné slávě. O čem uvažovali, když byli svědky toho, jak ten, kterého uctívali v nebi, umírá na kříži?
3. Co byste řekli někomu, kdo nevěří, že Otec a Syn vždy koexistovali? Proč jde o mimořádně důležitou pravdu? Jak byste vysvětlili, že se nikdy nestalo, aby byl Otec bez Syna, kromě kříže, kdy došlo k dočasnému „rozdělení božských sil“?